

KÖZGAZDASÁG

Szegedi mozgalom az ingyenes iparoktatásért.

(Saját tudósítónktól.) Cserzy Mihály iparos, az országszerte ismert népszerű író, aki tagja a szegedi kereskedelmi és iparkamarának is, érdekes indítványt terjesztett elő a kamara legközelebbi ülésére. Mozgalmat kíván indíttatni, hogy az iparos- és kereskedőinasoktatás, mely ép oly általános érdek, mint a népoktatás, teljesen ingyenes legyen. Az iparosokat különösen érdeklő indítvány a következő:

Tekintetes Kamara! Az elemi népiskolák beiratási és tandíjmentességére vonatkozó törvény meghozatala alkalmával nem történt gondoskodás arról, hogy ez az iparostanonc-iskolákra is kiterjesszessék.

Bár köztudomású dolog, hogy az iparosinas-iskolák részéről ily címen befolyó tekintélyes összeg jelentékeny szerepet játszik a szakminiszter tárcájának költségvetésében, mégis szinte lehetetlennek tartom, hogy a törvény tárgyalása alkalmával, ha lelkiismeretes figyelemmel lettek volna az ország kisiparosainak ugyszólván fillérekre terjedő küzdelmére és megélhetési viszonyaira, ezen anyagi teher alól őket is föl ne mentették volna.

Hogy ez tényleg anyagi teher, félremagyarázhatlanul igazolják az iparosinas-iskolák igazgatóitól a kihágási rendőrbírókhoz áttett följelentések, melyek részint a beiratási és tandíjak befizetését, részint pedig a tanoncok beiratását szorgalmazzák. S hogy e késedelmeskedések nem mindig a munkaadók hanyagságából erednek, kétségtelenné válik akkor, ha az iparosokat a saját körükben meghallgatja az ember és a legrészrehajlatlanabb bíráló után megállapítja, hogy különösen az oly iparosoknál, akik több (tíz-husz) tanoncot tartanak, ezeknek az iskoláztatása valóságos adóként nehezedik az iparosra és számtalan esetben a pénzhiány okozza a késlekedést.

De mindezekről eltekintve, az iparostanoncok ép oly elemi tantárgyak elsajátítására vannak kötelezve, mint azok a tanköteles gyermekek, akik részéről a törvény nem követeli; az iparostanoncok elméleti oktatása ép oly nemzeti és kulturfeladata az államnak, mint az elemi iskolába járó nemzedéké; méltánytalan dolognak tartom, hogy az állam akár az ipari pályára kerülő és rendszerint szegénysorsu szülőket, akár a kisebb és ismétlem, a filléreig menő küzdelemre utalt iparosokat terhelje meg az iskoláztatásnak ezen költségeivel. Miért is teljes tisztelettel indítványozom:

mondja ki a tekintetes Kamara, hogy az iparostanonc-iskolák beiratási és tandíjának sürgős eltörlése tárgyában feliratot intéz a magyar királyi közoktatásügyi Miniszter urhoz és átiratban megkeresi az összes kamarákat, hogy ezek a saját törvényhatósági testületüket is megkeresve, önállóan és külön-külön hasonló értelemben intézzenek felterjesztést a miniszterhez.

A tekintetes kamarának teljes tisztelettel alázatos szolgálja

Cserzy Mihály.

(—) Városi Élelmiszer Nagykereskedelmi R. T. A főváros, mint ismeretes egy vegyes bizottságot küldött ki a megbízatással, hogy az dolgozzon ki olyan tervet, amelylyel a főváros befolyást gyakorolhat az élelmiszerpiac áralakulásaira. A bizottság már elkészült javaslatával, melynek lényege a következő: Alapítsa a főváros egy élelmiszer-nagykereskedelmi vállalatot részvénytársasági alapon. A vállalat az élelmiszereket nagyban és közvetlenül a termelőtől veszi és nagyban árusítja a viszontkereskedőknek. Az alaptőke maximum négy millió korona lenne. A részvények 60 száza-

lékát jegyeznék és állandó tulajdonában tartaná a főváros, miáltal majoritása biztosítva lenne. A 40 százalék nyilvános aláírás útján jegyeztetnék, de oly kikötéssel, hogy az ipari, kereskedelmi és gazdasági érdekkörök elsőbbségben részesülnek. Ha nem volnának aláírók, akkor minden részvényt a főváros jegyez. Addig is a főváros már most kezdje meg a községi árusítást úgy, hogy birkahúst és vadat nagyban bevásárol és kolbászárut saját üzemében gyártson. Mindezeket közvetlen a fogyasztóknak a már meglevő bódékban árusítsa. Ezenkívül a bizottság még több javaslatot is tesz, amelyek a szerb huszbehozatal emelését, a vasuti tarifa leszállítását, a konyhakerti gazdálkodás fejlesztését, a tejjgazdasági reformokat, a monarchia határain belüli szabad huforgalmat, a hufgyasztási adók törlését és az állami birtokok produktumai kivitelének gátlását célozzák. Kívánja a bizottság még a hufgyasztási adónak, különösen pedig a vadhus adójának eltörlését. A javaslatok között van néhány életrevaló, de van olyan is, amely sérti a közvetítő kereskedelem érdekeit s amely ellen még igen éles harcot fognak vívni az érdeket üzleti körök.

(—) Miniszteri rendelet a cselédkönyvek visszatartása ellen. A gazdasági munkás és cselédügyek elintézésénél gyakori eset, hogy az elsőfokú hatóságok a munkásigazolványokat (dohánykertész-igazolványokat) és szolgálati cselédkönyveket tulajdonosaiktól az eljárás megindításakor átveszik, azokat a tárgyalási iratokhoz csatolják, ahol ezeket a könyveket az ügy végleges elintézéséig, olykor tehát hónapokig is visszatartják. A földmívelésügyi miniszter ezért ma körrendeletet intézett valamennyi város tanácsaihoz, hogy mivel a munkásigazolványokra és szolgálati cselédkönyvekre tulajdonosaiknak keresetük és így létfenntartásuk szempontjából állandóan szükségük lehet, másrészt pedig ezen személyi okmányok hatósági elvonására, ha csak azok bűnjelet nem képeznek, feleslegesen ne tartsák vissza. A mennyiben valamely ilyen könyvbe történt bejegyzés az ügy elbírálása szempontjából jelentőséggel bír, arról hivatalos másolatot vegyenek s az iratok közé azt csatolják be.

(—) Kövezetvám visszatérítés. A len- és kendertermelő részvénytársaság kövezetvám-visszatérítést követel a várostól. Arra hivatkozik, hogy szerződése értelmében nem kell kövezetvámot fizetnie mindaddig, amíg len- és kenderfeldolgozással foglalkozik. A tanács a követelést elutasítja azzal a kissé szofista okoskodással, hogy a gyár len- és kenderipari cikkeket is készít, tehát nemcsak a kenderdolgózza ki.

(—) A Magyar automobil részvénytársaság, Westinghouse (Arad) részvényeinek többségét megvásárolta a párisi Westinghouse társaságtól a Magyar Daim-

ler részvénytársaság. A Magyar Automobil részvénytársaság legutóbbi közgyűlésén lemondta a francia igazgatósági tagok és helyükbe megválasztotta a közgyűlés Fenyvesi Adolfot, ifj. Tolnai Lajost, Rechnitz Bélát és Pickler Károlyt.

Budapesti gabonatözsde.

A határidőpiacon a hidegebb időjárás folytán szilárdan indult az üzlet, később többször változott az irány, mert a helyi spekuláció gyakrabban változtatta angazsmánját. Egy órákor következők voltak a záróárfolyamok:

Buza áprilisra	11.73—11.74
Buza májusra	11.61—11.62
Rozs áprilisra	12.12—12.13
Rozs októberre	—
Tengeri májusra	8.39—8.40
Tengeri júliusra	8.43—8.44
Zab októberre	9.63—9.64

A budapesti értéktözsde.

Nov. 17. A mai előtőzsdén, várakozás ellenére, nyugadtabb mederbe terelődött az üzlet, bár a külföldi jelentés elég kedvező volt és a pénzüciáról is jobb hírt közöltek. A külpolitikai helyzet is barátságosabb színben tűnt föl, csak a bécsi piac magatartása nem elégített ki, mert odaát Ausztriában a parlamenti helyzet újra kiélesedett. A vezető piacon a magyar hitelrészvény fődözés nyomán javult, a helyi piacon a közuti vasutérészvény és a magyar bankrészvényt olcsóbban kínálták. A készárupiacon a beocsini cementrészvény, a budapesti villamossági részvény keresett volt. A zárlat nyugodt volt. — Kötöttek:

Magyar hitel	849.—850.25	Viktória	—
Osztrák hitel	651.75—652.25	Pannónia	—
O. m. államv.	732.50—733.—	Weitzer	—
Jelzálogbank	486.50—487.0	Beocsini	925.—931.—
Leszámlítóbank	572.50—	Salgótarjáni	675.—
Rimamurányi	674.50—675.—	Alta kőszén	807.—812.—
Közuti villamos	835.75—836.50	Ujlaki	420.—
Városi villamos	421.50—422.—	Ganz vasöntő	424.3—
Hazai bank	—	Magyar villam.	518.—519.—
Magyar bank	726.—728.25	Atlantika	—

A déli tözsde iránya kissé nyugodt, bár Berlinből szilárd jelentés érkezett. A nemzetközi piac értékeinek ára lemorzsolódott. A helyi piacon is tartott volt az irány. A készárupiac tartott. A járadékpiac változatlan. A zárlat kedvezőbb. A valuta és éreváltó gyöngült. — Kötöttek:

Osztrák hitel	612.—617.75	Magyar bank	719.—721.—
Magyar hitel	849.50—850.50	Keresk. bank	420.—4270.—
Jelzálogbank	487.—487.50	Beocsini	—
Leszámlítóbank	574.50—576.—	Aszfalt	—
Rimamurányi	674.50—	Salgótarjáni	676.—677.—
Közuti villamos	829.—831.50	Ganz vasöntő	—

Díjbiztosítás: Osztrák hitelrészvényből holnapra 4—5 kor. nyolc napra 8—10 kor., november végére 16—18 korona.

A bécsi börze. A mai előtőzsdén a kötések a következők

Osztrák hitel	651.—	Osztr. államv.	733.25—
Magyar hitel	845.50—	Déli vasut	110.50—
Anglo-bank	325.50—	Rimamurányi	673.50—
Bankverein	542.75—	Alpesi	825.—
Unio-bank	625.—	Márka-készp.	117.75—
Länderbank	545.—	Ultimóra	117.80—

Felolós szerkesztő Pásztor József

Lapkiadó-tulajdonos a Délmagyarország hírlap- és nyomdávállalat

Nyomtatja a Délmagyarország hírlap- és nyomdávállalat Szegeden, Korona-utca 15. (Bokor-palota)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

Délmagyarország

részére

a kiadóhivatalban

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító
Szeged, Kárász-utca 5. szám.

Téli sacco öltöny . . . 36—84

Téli kabát . . . 40—120

Gazdasági kabát . . . 28—68

Városi bundák, utazó bundák, szörmekabátok, lábzsákok dus választékban
uri divat különlegességek.